

dienovereenkomstig maatregelen wilden nemen, gaven de Rotterdammers in overweging: 'dat het decrees van het middel van de waag niet zoo zeer te attribueeren is aan de fraude, maar veeleer zoo niet alleen aan de swaare impositie'. Daardoor kwamen verschillende goederen uit Frankrijk en Engeland niet hier te lande, maar gingen rechtstreeks naar Hamburg en Oostende, 'alwaar diergelijke swaare last ende impositie niet bekend is'. Rotterdam bepleitte een aanpassing van de imposttarieven⁵⁶).

Niet alle goederen waarvoor belasting aan stad en staten was verschuldigd gingen ook daadwerkelijk op de openbare weegschalen. De belasting op handelswaar die 'bij stapeling' van eigenaar verwisselde werd op aangifte voldaan⁵⁷). Bovendien maakten handelaars gebruik van de mogelijkheid jaarlijks een accord te sluiten met de fiscus, waarbij de totale uitslag van hun koopwaar gedurende het komende belastingjaar op een bepaalde hoeveelheid en dienovereenkomstige belasting som werd gefixeerd⁵⁸). Dat waren de zogenaamde accordanten. De belastingambtenaren tastten hierbij geenszins in het duister, omdat ze op de hoogte waren van hetgeen was ingeslagen. Na verwittiging en betaling van de belasting was het in individuele gevallen aan particulieren toegestaan zelf goederen boven de twintig pond in hun eigen huis te wegen. De Oost-Indische Compagnie was het gepermitteerd permanent van eigen weegfaciliteiten gebruik te maken, maar zij moest evengoed als iedere koopman haar helft van de belasting betalen. Onder degenen die belastingvrijdom genoten namen de instellingen van liefdadigheid een voorname plaats in⁵⁹).

Het weegbedrijf

In de zeventiende eeuw heeft het weegbedrijf het aanzien gegeven aan een waagorganisatie, die in de 'ordonnantie op de waeg' van 1723 zijn definitieve vorm kreeg. Belangrijke momentopnamen in die ontwikkeling zijn aanwezig in enkele passages in de vroedschapsresoluties - niet meer dan fragmenten - en in ordonnanties op de verpachting van de waag (1640 en 1676), een reglement op de waag (1692), instructies voor waagmeester, wegers en waagarbeiders (1708) en de ordonnantie van 1723 zelf natuurlijk. Tussen 1471, de oudste keur, en 1640 moet er minstens nog één andere keur zijn uitgevaardigd, maar deze is helaas niet bewaard gebleven. De Rotterdamse regelingen weerspiegelden in algemene zin uiteraard de ordonnanties van de staten van Holland en traden in detail wat betreft de specifiek stedelijke situatie, met name het